

Alueiden komitean lausunto aiheesta Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet ehdokkuutta valmistelevat maat

(2008/C 172/12)

ALUEIDEN KOMITEA

- katsoo, että ehdokkuutta valmisteleville maille on lähetettävä entistä selvempi viesti siitä, millä tavalla ne voivat liittyä EU:hun. Yksi kerrallaan tapahtuva liittyminen voisi kannustaa ja motivoida maita vauhdittamaan kokonaisprosessia. Onnistumisen vaadittujen EU-kriteerien täyttämässä tulisi vaikuttaa ratkaisevasti kunkin maan jäsenysprosessin etenemisnopeuteen.
- toteaa, että ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten ja -hallinnon valmiuksien parantamista on jatkettava, sillä alue- ja paikallisviranomaiset eivät nykyään osallistu riittävästi EU-jäsenysprosessiin.
- on tyytyväinen EU:n ja Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tekemään yhteistyötä sopimuksessa asetettujen velvoitteiden panemiseksi täytäntöön.
- on tyytyväinen EU:n ja Serbian välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parafoimiseen ja kehottaa Serbiaa on jatkamaan työtään velvollisuuksiensa täyttämiseksi entisen Jugoslavian alueen kansainvälistä rikostuomioistuinta kohtaan, sillä tämä on edellytys sille, että EU:hun integroituminen voi jatkua.
- on tyytyväinen EU:n ja Montenegron välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiseen ja kehottaa Montenegron hallitusta jatkamaan työtään sopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelmaluonnoksen suuntaviivojen mukaisesti.

Esittelijä: Martin HEATLEY, Warwickshiren kreivikunnanvaltuutettu (UK, PPE)

Viiteasiakirja

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle — Laajentumisstrategia sekä vuosien 2007 ja 2008 tärkeimmät haasteet

KOM(2007) 663 lopullinen

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA

A Yleiset suositukset

Yleinen eteneminen ja aikataulu

1. katsoo, että ehdokkuutta valmistelevalle maille on lähetettävä entistä selvempi viesti siitä, millä tavalla ne voivat liittyä EU:hun. Yksi kerrallaan tapahtuva liittyminen voisi kannustaa ja motivoida maita vauhdittamaan kokonaisprosessia. Onnistumisen vaadittujen EU-kriteerien täyttämiseksi tulisi vaikuttaa ratkaisevasti kunkin maan jäsenysprosessin etenemisnopeuteen.

2. uskoo, että on löydettävä asianmukainen tasapaino mahdollisten jäsenvaltioiden innostuksen ja vakauden säilyttämisen sekä huolellisen ja asianmukaisen jäsenysprosessiin valmistautumisen välillä.

3. katsoo, että laajentuminen on tärkeää EU:lle, ehdokasvaltioille ja ehdokkuutta valmistelevalle maille talouden kasvumahdollisuuksien, elintärkeiden liikenne- ja energiareittien turvaamisen sekä muiden strategisten näkökohtien vuoksi, EU:n yhteisiä arvoja, kuten vapautta, demokratiaa ja solidaarisuutta, unohtamatta. Tämän lisäksi mahdollisuus liittyä EU:hun edistää ratkaisevasti rauhaa ja vakautta Länsi-Balkanin alueella. Komitea on kuitenkin huolissaan muutamissa jäsenvaltiossa esiintyvistä "laajentumisväsymyksestä" ja katsoo siksi, että yleisön tietoisuutta tulevien laajentumisen tarjoamista mahdollisuuksista ja niihin liittyvistä haasteista olisi lisättävä.

4. on tyytyväinen yleisen talouskasvun tuntuvaan kohentumiseen, yleiseen makrotaloudelliseen vakauteen sekä elintason parantumiseen ehdokkuutta valmistelevalle maissa. Komitean mielestä olisi kuitenkin kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseen sekä yhteiskunnallisten rakenteiden ajanmukaistamiseen. Makrotaloudellisilla parannuksilla tulisi pyrkiä kohentamaan kyseisten maiden kansalaisten elämänlaatua. AK kehottaa erityisesti vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta uudistamalla etenkin oikeuslaitosta. Kaikissa ehdokkuutta valmistelevalle maissa olisi asetettava etusijalle korruption sekä järjestäytyneen rikollisuuden, myös ihmiskaupan, torjunta.

5. kehottaa kaikkia ehdokkuutta valmistelevia maita pitämään yllä ja jatkuvasti parantamaan hyviä naapurisuhteita, sillä ne ovat oleellinen osa lähentymistä Euroopan unioniin. Komitea korostaa lisäksi, että Länsi-Balkanin maiden on tehostettava

pyrkimyksiään löytää kaikkien osapuolten hyväksyttävissä olevia ratkaisuja naapurimaiden välisiin avoimina oleviin kysymyksiin.

Viestintä

6. korostaa, että asianmukainen viestintä on oleellista laajentumisstrategian jatkomenestykselle. On välttämätöntä tarjota entistä parempaa tietoa nyt käynnissä olevan laajentumisprosessin hyödyistä ja haasteista sekä varmistaa ymmärryksen ja hyväksynnän saaminen prosessin vaiheittaiselle etenemiselle ja tarkalle hallinnalle. Olisikin tuettava ehdokkuutta valmistelevalle maille kaikkien hallintotasojen pyrkimyksiä tiedottaa yleisölle entistä paremmin eurooppalaisista arvoista, EU-jäsenyyden tavoittelemisen tuomista eduista sekä jäsenyysehdoista. Tässä yhteydessä tulee huolehtia siitä, että laajentumista käsittelevät komission tiedonannot julkaistaan ehdokkuutta valmistelevalle maille kielillä, myös vähemmistökielillä.

7. suosittaa, että EU:n uutta rahoitusvälinettä, liittymistä valmistelevaa tukivälinettä (*Instrument for Pre-Accession Assistance, IPA*), käytetään EU:hun yhdentymistä koskevan tietoisuuden lisäämiseen, rajatylittävän yhteistyön edistämiseen, Länsi-Balkanin paikallis- ja aluehallintoa edustavien järjestöjen valmiuksien parantamiseen sekä niiden kutsumiseen mukaan jäsenysprosessiin.

8. suosittaa, että vertikaalista yhteydenpitoa EU:hun yhdentymisestä asianomaisissa maissa vastaavan keskushallinnon tahon sekä alue- ja paikallisviranomaisten ja paikallishallintoa edustavien järjestöjen välillä tehostetaan.

Valmiuksien parantaminen ja rajatylittävä yhteistyö

9. katsoo, että tukitoimet, joilla edistetään henkilöiden välisiä yhteyksiä paikallis- ja aluetasolla sekä EU:n ja ehdokkuutta valmistelevalle maille yhteistyötä, ovat arvokas väline kulttuurisen ja poliittisen ymmärryksen lisäämiseksi ja että niiden avulla voidaan poistaa integrointikykyä koskevia epäilyksiä. Komitea muistuttaa ystävyyskaupunkitoiminnan ja vastaavanlaisen yhteistyön merkityksestä vuoden 1990 tienoon historiallisten tapahtumien jälkeen.

10. kehottaa tehostamaan toimenpiteitä EU:n ja ehdokkuutta valmistelevalle maille alueiden ja kuntien välisen yhteistyön edistämiseksi nykyisten rajatylittävien mekanismien lisäksi, jotta esimerkiksi kannustetaan ehdokkuutta valmistelevalle maille osallistumista eurooppalaiseen alueellisen yhteistyön yhtymiin ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EAYY — eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (EGTC, European Grouping for Territorial Cooperation).

11. korostaa, että hallinnollisten valmiuksien parantaminen etenkin alue- ja paikallistasolla on oleellista Kööpenhaminassa asetettujen kriteerien menestykselliseksi täyttämiseksi. Asianomaisten maiden alue- ja paikallisviranomaisille ei ole annettu asiasta riittävästi tietoa, eikä niillä yleisesti ole vielä riittäviä valmiuksia ottaa vastaan EU:n rahoitustukea. AK:lla onkin keskeinen rooli tuettaessa koulutusseminaarien järjestämistä, jotta voidaan levittää tietoa EU:n alue- ja paikallisviranomaisten hyvistä käytänteistä ja kokemuksista.

12. on tyytyväinen EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden allekirjoittamaan sopimukseen viisumikäytäntöjen helpottamisesta, sillä sopimus on tärkeä askel pyrittäessä helpottamaan henkilöiden välistä yhteydenpitoa sekä Länsi-Balkanin maiden kansojen että EU:n ja ehdokkuutta valmistelevien maiden kansojen välillä.

13. toteaa, että ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten ja -hallinnon valmiuksien parantamista on jatkettava, sillä alue- ja paikallisviranomaiset eivät nykyään osallistu riittävästi EU-jäsenysprosessiin.

14. kannattaa hankkeita, joilla luodaan yhteyksiä EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokkuutta valmistelevien maiden paikallisviranomaisten välille. Esimerkiksi Serbiassa toteutettiin ”vaihtoprojekti”, johon osallistui kolmasosa maan kunnista. Hankkeen yhteydessä sovellettiin yhteisössä noudatettavia projektinhallintakäytäntöjä ja autettiin yhteyksien luomisessa EU:n ja Serbian paikallisviranomaisten välillä.

15. kehottaa parantamaan ehdokkuutta valmistelevien maiden keskus-, alue- ja paikallishallinnon virkamiesten valmiuksia kyseisten maiden ympäristöpolitiikkojen mukauttamiseksi EU:n suosituksiin.

16. katsoo, että demokratia on ehdokkuutta valmistelevissa maissa vielä nuorta ja haurasta. Edustuksellisen demokratian instituutioiden ja pelisääntöjen kehittäminen ja vakiinnuttaminen edellyttää määrätietoisia ja pitkäjänteisiä toimia. Tämä koskee erityisesti alue- ja paikallistasoa, jotka ovat ratkaisevassa asemassa kehitettäessä vakaata ja avointa demokraattista yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa.

Kansalaisyhteiskunta ja julkinen elämä

17. pitää kansalaisyhteiskunnan panosta demokraattisen yhteiskunnan rakentamiseen erittäin tärkeänä. Kansalaisyhteiskunnan kehittämistä ja sen valmiuksien parantamista on jatkettava, jotta voidaan helpottaa sen merkittävää roolia avoimuuden lisäämisessä ja demokratian edistämiseksi. Kansalaisyhteiskunnalla voi olla tärkeä rooli tiedotettaessa yleisölle EU:sta ja helpotettaessa kansalaisten osallistumista jäsenysprosessiin.

18. kehottaa jatkamaan naisten, lasten ja vanhusten oikeuksien vahvistamista. Olisikin ryhdyttävä lisätoimenpiteisiin yhtäläisten mahdollisuuksien parantamiseksi, parempien työllistymis-

mahdollisuuksien varmistamiseksi sekä naisten entistä aktiivisemmän poliittisen osallistumisen kannustamiseksi. Naisten, lasten ja vanhusten suojelua kaikenlaiselta väkivallalta, ihmiskauppa mukaan luettuna, on tehostettava.

19. kehottaa jatkamaan vammaisten aseman parantamista. Erityisen tärkeää on vammaisten työllistymismahdollisuuksien parantaminen, sillä siten voidaan oleellisesti edistää heidän täysi-ikäisyytensä integroitumistaan yhteiskuntaan.

20. kehottaa jatkamaan vähemmistöjen aseman parantamista ja luomaan niille edellytykset kehittyä ja toteuttaa itseään kulttuurisesti. Tehokkaita toimia tarvitaan kuitenkin myös, jotta voidaan muuttaa asenteita etnisiä ryhmiä kohtaan ja lisätä suvaitsevaisuutta ja sovinnonhalua.

B Maakohtaiset erityishuomiot

Albania

21. on tyytyväinen hallinnon parantamisessa saavutettuihin tuloksiin, erityisesti edistykseen väestörekisterin ja henkilökorttien parantamisessa sekä biometrinen passien käyttöönotossa. Komitea toivoo tämän auttavan parantamaan myös vaalijärjestelyjä, sillä äskettäiset paikallisvaalit eivät olleet kansainvälisten sitoumusten ja vaatimusten mukaiset.

22. on tyytyväinen hallituksen korruptionvastaisessa taistelussa soveltamaan entistä strategisempaan lähestymistapaan. Korruptio on kuitenkin edelleen laajalle levinnyt ja erittäin vaikea ongelma Albaniassa. Lisäksi oikeusjärjestelmä on tietyistä parannuksista huolimatta heikko, ja sen uudistamista on välttämätöntä jatkaa erityisesti riippumattomuuden, avoimuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi. Näin ollen on erityisen tärkeää, että vuosiksi 2007–2013 suunniteltu uusi korruptionvastainen strategia laaditaan ja pannaan tehokkaasti täytäntöön Euroopan neuvoston GRECO-ryhmän suositusten mukaisesti.

23. panee merkille erittäin myönteisen ilmapiirin uskonto-kuntien välisissä suhteissa. Tässä asiassa Albania näyttää alueella arvokasta esimerkkiä. Komitea kehottaa kuitenkin jatkamaan toimia ihmisoikeuksien ja ilmaisunvapauden parantamiseksi.

24. kehottaa Albanian viranomaisia jatkamaan työtään vähemmistöjen aseman parantamiseksi parhaiden eurooppalaisten käytäntöjen ja kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puitesopimuksen mukaisesti. Komitea suosittaa painokkaasti, että vähemmistöjen edustus taataan Albanian parlamentissa ja varmistetaan vähemmistökielten opetuksen laajentaminen niin, että se kattaa kaikki vähemmistöihin kuuluvat kaikkialla Albaniassa.

25. antaa tunnustusta Albanian pyrkimyksille pitää yllä ja kehittää edelleen hyviä naapurisuhteita jäsenvaltioihin sekä muihin ehdokkuutta valmisteleviin maihin.

26. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Albanian kuntaliiton valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan liittymistä valmistelevalta tukivälineestä annetun rahoituksen.

Bosnia ja Hertsegovina

27. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parantamiseen EU:n kanssa ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tekemään yhteistyötä sopimuksessa asetettujen velvoitteiden panemiseksi täytäntöön.

28. suhtautuu myönteisesti julistukseen Bosnia ja Hertsegovinan poliisivoimien uudistamisesta ja kehottaa julistuksen kaikkia allekirjoittajatahoja edistämään toimillaan poliisin uudistamista EU:n periaatteiden mukaisesti. Poliisiuudistus on edelleen välttämätön edellytys vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiselle.

29. on tyytyväinen siihen, että Bosnia ja Hertsegovinan paikallishallinto soveltaa päättäväisesti parhaita yhteisössä noudatettavia käytäntöjä palveluntarjonnan parantamiseksi. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että liittovaltion molemmissa osissa paikallishallintojen järjestöt ovat valmiita yhteistyöhön kansalaisille tarjottavien paikallistason palveluiden parantamiseksi.

30. suhtautuu myönteisesti paikallishallintoa koskevien uudistusten jatkumiseen ja panee merkille, että liittovaltion molemmissa osissa paikallishallintoa koskeva lainsäädäntö on Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan mukaista.

31. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on edelleen parannettava vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Liittovaltion molempien osien paikallishallinnon viranomaisten ja paikallishallinnon järjestöjen valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä myönnettävän rahoituksen.

32. on tyytyväinen edistysaskeleisiin pakolaisten ja kotiseuduiltaan siirtymään joutuneiden henkilöiden paluun turvaamisessa ja kehottaa asianomaisia organisaatioita ja virastoja jatkamaan työtään olosuhteiden parantamiseksi kestäväpohjaisen paluun mahdollistamiseksi.

33. on tyytyväinen yhteistyön parantumiseen entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Yhteistyö näyttäisi olevan yleisesti ottaen tyydyttävällä tasolla, mutta vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittaminen edellyttää täydellistä yhteistyötä.

Serbia

34. kehottaa Serbiaa jatkamaan lähentymistään EU:hun sekä pyrkimään rauhanomaiseen yhteiseloon kaikkien naapurimaiden kanssa.

35. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen parantamiseen EU:n kanssa ja kehottaa Serbiaa on jatkamaan työtään

velvollisuuksiensa täyttämiseksi entisen Jugoslavian alueen kansainvälistä rikostuomioistuinta kohtaan, sillä tämä on edellytys sille, että EU:hun integroituminen voi jatkua.

36. antaa tunnustusta edistymiselle julkisen hallinnon uudistamisessa yhteisössä noudatettavien vaatimusten mukaisesti ja panee merkille hyvät hallinnolliset valmiudet, joita Serbia on osoittanut vakautus- ja assosiaatiosopimuksesta käytävien neuvotteluiden yhteydessä.

37. on tyytyväinen oikeusministeriön aloitteeseen perustellisen analyysin tekemisestä oikeusjärjestelmän tilasta, sillä uuden perustuslain mukaisten oikeudellisten puitteiden täytäntöönpano on edelleen ratkaisematta. Tarvitaankin lisätoimenpiteitä oikeusjärjestelmän riippumattomuuden, vastuullisuuden ja avoimuuden varmistamiseksi.

38. kannattaa korruption vastaisen kansallisen strategian täytäntöönpanon jatkamista, mutta huomauttaa, että korruptio on Serbiassa edelleen laajalle levinnyttä ja vaikea ongelma.

39. panee tyytyväisenä merkille parannukset vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisessa ja suojelussa ja kehottaa hallitusta keskittymään toimenpiteissään eri väestöryhmien oikeuksien parantamiseen erityisesti koulutuksen, sosiaalisen suojelun, terveydenhuollon, asumisen ja työllisyyden aloilla.

40. kehottaa Serbian parlamenttia ratifioimaan Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan.

41. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Serbian kuntaliiton valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä myönnettävän rahoituksen.

Kosovo (YK:n turvallisuusneuvoston päätöksen 1 244 mukaisesti)

42. toteaa, että Kosovon 17. helmikuuta 2008 antama itsenäisyysjulistus on nyt tosiasia. AK on tyytyväinen päätökseen käynnistää Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan puitteissa EU:n oikeusvaltio- ja vakausoperaatio, EULEX Kosovo. Oikeusvaltion ja vakauden säilyttäminen on kaikkien edun mukaista. Etnisten ryhmien yhteiselon on oltava rauhanomaista.

43. on tyytyväinen strategiaan ja toimintasuunnitelmaan julkisen hallinnon uudistamiseksi vuosina 2006–2011, koska julkishallinto on heikko ja tehoton ja sitä koskevat uudistukset vasta alkuvaiheessa.

44. katsoo, että eräistä edistysaskeleista huolimatta paikallishallinnon valmiudet ovat edelleen heikot.

45. on tyytyväinen korruption vastaisen viraston perustamiseen Kosovoon, mutta katsoo, että suurena ongelmana korruption torjunnassa on edelleen selvän poliittisen tahdon puuttuminen. Viraston henkilöstön valmiuksia on edelleen parannettava, ja on jatkettava työskentelyä lainsäädäntökehyksen ja täytäntöönpanotoimenpiteiden kehittämiseksi.

46. pahoittelee vaatimatonta edistymistä kansalais- ja poliittisia oikeuksia ja vapauksia koskevissa kysymyksissä ja kehottaa Kosovon viranomaisia käynnistämään lisätutkimuksia yli 2 000 kadonneen henkilön kohtalon selvittämiseksi, koska se olisi tärkeä askel kohti sovintoa.

47. on hyvillään siitä, että Kosovossa marraskuussa 2007 järjestetyt vaalit sujuivat rauhallisesti, ja kehottaa Kosovon ja Serbian viranomaisia jatkamaan työtään nykyisen poliittisen tilanteen ratkaisemiseksi rauhanomaisesti. Komitea on vahvasti sitä mieltä, että väkivallalle ei pidä antaa sijaa Kosovossa ja että monietnistä Kosovoa voidaan rakentaa ainoastaan sen kaikkien yhteisöjen yhteistyöllä.

Montenegro

48. on tyytyväinen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiseen EU:n kanssa ja kehottaa Montenegron hallitusta jatkamaan työtään sopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelmaluonnoksen suuntaviivojen mukaisesti.

49. panee tyytyväisenä merkille uuden perustuslain hyväksymisen.

50. antaa Montenegrolle tunnustusta siitä, että se on itsenäistymisensä jälkeen onnistunut kiitettävästi hyvien kahdenvälisen

suhteiden luomisessa laajentumisprosessissa mukana oleviin valtioihin sekä EU:hun kuuluviin naapurimaihin. Lisäksi Montenegron osallistuminen alueellisiin aloitteisiin ja Euroopan neuvoston toimintaan on edennyt myönteisesti.

51. on tyytyväinen hallituksen toimiin järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjumiseksi, mutta huomauttaa, että kyseisiä asioita pidetään edelleen vakavina huolenaiheina. AK kehottaaakin hallitusta tehostamaan edelleen korruption vastaista toimintaansa ja lisäämään toimenpiteitä rahanpesun estämiseksi. Erityishuomiota olisi kiinnitettävä oikeusjärjestelmää koskevien uudistusten jatkamiseen.

52. panee merkille julkishallinnon uudistusten jatkumisen ja suosittaa valmiuksien parantamista edelleen sellaisilla aloilla kuin avoimuus, vastuullisuus, julkiset hankinnat sekä julkisen omaisuuden ja toimilupamenettelyjen hallinta.

53. katsoo, että hallinnollisia valmiuksia on parannettava edelleen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen täytäntöönpanon onnistumiseksi. Paikallishallinnon viranomaisten ja Montenegron paikallishallinnon järjestöjen valmiuksia on parannettava, jotta ne kykenevät ottamaan vastaan ja hyödyntämään täysimääräisesti liittymistä valmistelevalta tukivälineestä annettavan rahoituksen.

Bryssel 10. huhtikuuta 2008

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Luc VAN DEN BRANDE